

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מרן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת וישלח תשפ"ג

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:44	17:12	* 16:21	י-ם
17:39	17:08	16:17	ת"א
17:39	17:08	16:17	חיפה
17:44	17:12	16:21	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:01

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת וישלח תשפ"ג

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריק" - חומש בראשית

1 עד עלות השחר

פרשה למעשה:

7 שמו של אדם - שורש נשמתו

12 בשביל אותו רגע מיוחד

14 כשניכרת ההשגחה

17 לא מדובשך ולא מעוקצך

18 רמז למלחמת יום הכיפורים

20 לא למדתי ממעשיו

חנוך לנער:

22 האדם שואף שילדיו יהיו טובים, בעוד שהוא נותר כמו שהיה

עד עלות השחר

וַיִּוְתֶר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד
עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא פִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיַּגַּע
בְּכַף יָרְכוֹ וַתִּתְקַע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב (בראשית לב,
כה-כו).

מה היה סוג ההיאבקות? מי נאבק מול מי?

לכל אומה יש שר בעולם העליון, ושרו של עשו הוא סמא"ל. ההתגוששות בינו לבין יעקב אבינו לא היתה מלחמת האבקות גשמית, אלא מלחמה בענייני דת, ויכוח רוחני והשקפתי - דרכו של מי מביניהם היא הצודקת, ומי הוא זה שישרוד בזה העולם.

"דווקא הצליעה

של יעקב, שנגרמה

מן המלאך, היא

גופא סימן היכר

וביטוי לניצחון"

פרשה זו באה ללמדנו על המאבק המתמשך בין יעקב לעשו לאורך כל שנות ההיסטוריה.

מה היה מאבק זה? מי ניצח בו? מה היתה הנהגתו של יעקב כלפי עשו הרשע?

"כל נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה, ושלא

הוצרכה לדורות לא נכתבה" (מגילה יד ע"א). גם פרשה זו הוצרכה לדורות, כי יש בה לימודים רבים כיצד עלינו להתנהל במצבים השונים מול הגויים.

יעקב היה "איש תם ישב אהלים" (בראשית כה, כז). ספון באוהלה של תורה, הוגה בתורה ביני עמודי דגרסא,

כמו יעקב. לכן הוא מעלה את הרף של הויכוח ביניהם. הוא טוען שאדם צריך לעסוק בפילוסופיה, להעמיק ברעיונות פילוסופיים עמוקים. ואדרבה, הוא מוכיח אותו על שמייחס חשיבות ל'פכים קטנים'... אין ערך לחומריות, צריך להתעלות ולעסוק בעניינים גבוהים של הגות ומחשבה פילוסופית.

אבל יעקב אבינו יודע שצריך לעבוד את ה' בכל הכוחות ובכל האמצעים, כל מה שיש בעולם נועד לתכלית זו.

מובא בספרים: "וַיִּתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ" - אל תקרי 'לבדו' אלא 'לכדו'.

ומהיכן היו לו הכדים הללו?

מובא בספר הקדמון "שפתי כהן" על

והס"מ לא יכול היה לשאת זאת. הוא אמר לו: לא ייתכן שתהיה ספון בד' אמותיך, עליך להיות מעורב עם הבריות.

אולם יעקב ידע כי הוא מקיים את רצון ה'. הקב"ה ברא את העולם ואת האדם, ותכלית האדם היא לעבוד את בוראו, לעמול בתורה ולהתעלות ביראה - וְהָאֱלֹקִים עֹשֶׂה שְׂפִירוֹ מִלְּפָנָיו" (קהלת ג, יד).

לעומתו הס"מ רוצה שהאדם יחיה במסלול חיים אחר לגמרי. הוא, כמובן, לא יכול להטיף ליעקב לחיות באורח חיים של "אכול ושתו כי מחר נמות", להתענג וליהנות מן העולם. הוא יודע שזוהי הבל ורעות רוח, וסגנון חיים כזה מתאים לאנשים שפלים ונחותי דרגה, לא לאיש רם מעלה

כל דבר שעשה יעקב ורצה למחוק ולחסל הכל, שלא יישארו תורה וקדושה בישראל.

אבל יעקב אבינו נאבק בחירוף נפש עם המלאך וניצחו - "כִּי שָׁרִיֶּתָ עִם אֱלֹקִים וְעִם אַנְשֵׁים וְתוֹכַל" (בראשית לב, כט).

כל הלילה עמל יעקב להיאבק ולהילחם נגד השיטות הכפרניות, נגד דרכי החינוך והפילוסופיות המעוותות של עשו. מלחמה זו לא היתה קלה, המאבק היה קשה מאוד, אך בסופו של דבר הצליח יעקב לפרק לגורמים את כל שיטות הכפירה, להפריכן אחת לאחת ולהוכיח את אפסיותן, ויחד עם זאת להציב את יסודות האמונה והדבקות בהשי"ת על יסודות איתנים ויציבים שעליהם הוקם עם ישראל.

יסודות מוצקים אלו, הגנו ושמרו על העם לאורך ההיסטוריה כולה, בזמן חורבן בתי המקדש, בעתים שעם ישראל מפוזר בין אומות העולם,

התורה (לתלמיד האר"י ז"ל), וזה לשונו: "כשיעקב שם האבנים מראשותיו, והשכים בבוקר ומצאן אבן אחת, נתבצר לו כד של שמן ויצק על ראשה של האבן. והוא השמן שנמשחו ממנו המשכן וכל כליו והמזבח ואהרן ובניו והמלכים. והוא כד השמן של הצרפתית שאמר לה אליהו 'כד השמן לא תכלה', והוא אסוך שמן של אשת עובדיה הנביא".

זהו הרמז שאמר אלישע לאשת עובדיה הנביא: "מְכַרִי אֶת הַשֶּׁמֶן וְשִׁלְמִי אֶת נְשִׁיךְ וְאֶת וּבְנֶיךָ תַחֲיִי בְּנוֹתָר" (מלכים ב' ד, ז). אל דאגה! בכל מצב ובכל עת, לא יוכלו לגעת לרעה בפך השמן הטהור הזה. בזכותו של פך השמן הטהור עם ישראל יחיו ויתקיימו - "וְאֶת וּבְנֶיךָ תַחֲיִי בְּנוֹתָר".

והחיד"א בספרו "דברים אחדים" (דרוש לב) מוסיף, שמאותו שמן הדליקו בני חשמונאי את המנורה בבית המקדש.

זו היתה המלחמה של שרו של עשו ביעקב. הוא ידע את חשיבותו של

(בראשית לג, יח) - שלם בגופו, שלם בממונו, שלם בתורתו. הוא נשאר שלם, ללא דופי.

אך בסופו של מאבק: "וַיֵּרָא פִּי לֹא יָכַל לֵאמֹר" - שרו של עשו לא הצליח להתגבר על קולו של יעקב, ואף לא יצליח בכך, מאז ועד היום ממשיך "הקול קול יעקב", ממשיך קול התורה להדהד בעוז ובגאון, עולם התורה מתעצם מיום ליום, הישיבות גדלות ותלמודי התורה מלאים מפה לפה.

ואז בחר שרו של עשו בדרך מאבק אחרת כדי להכניע את יעקב: "וַיַּגֵּעַ בְּכַף יָרְכוֹ" (לב, כו).

כאשר שניים מתווכחים ומתנצחים ביניהם, כל אחד משמיע את טענותיו, מנסה לשכנע בצדקת עמדתו והשקפתו, איך אפשר לדעת מי ניצח ומי נוצח? פשוט מאוד: כשאחד מן הצדדים מפסיק לשכנע בדיבורים ועובר להרמת ידיים - הוא המנוצח. מדוע הוא מרים את ידיו להכות

בעתות ויכוחים קשים ומרים מול הכמרים שהטיפו לנצרות, בתוך מרתפי האינקוויזיציה האפלים בספרד, במלחמת היהדות באיסלאם בתימן, ובעוד אין סוף מצבים דומים.

יעקב אבינו הוא זה שנתן לבניו, עם ישראל את הכוח הרוחני לעמוד מול ההשכלה של הגרמנים, ולא להיכנע לפיתויים של אמריקה, ארץ הזהב הקורצת.

עם ישראל עבר גלויות קשות, גירושים, מסעות צלב וגזירות שמד, אינקוויזיציה ושואה. אך למרות הכל, מעולם לא הצליחו שונאי ישראל לגעת בפך השמן הטהור ולטמא אותו. עם ישראל שמר על פך שמן הטהור, מסר נפשו על תורת ה', למד תורה וקיים במצוות בסתר, בתנאי מחתרת. רבבות נעקדו על קידוש ה' והלכו אל המוקד בשמחה, בידעם שהם זוכים להתקרב אל ה' בקרבה שאין כמותה.

גם אם לפעמים נראה כאילו יעקב צולע על ירכו, אבל "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלָם"

כלל, ולכן החליט לנגוע ב"בְּכַף יִרְכּוּ"
של יעקב - אלו ה"תמכין דאורייתא",
תומכי התורה, התומכים ומסייעים
לקיים את הישיבות ואת הכוללים,
שהם בבחינת כף הירך של האדם
המעמידה את כל גופו.

"אם אין קמח אין תורה" (אבות ג, יז).
היצר הרע יודע זאת היטב ומנסה
לפגוע בקמח של יעקב. הוא פונה
לתומכים בתורה ומשכנעם בצורות
שונות ומגוונות להפסיק את תמיכתם
בתורה ובלומדיה:

"בשביל מה לתמוך בהם? שיצאו
לעבוד! הם סתם מחממים את
הספסלים". "מה יצא מבטלנים אלו
בסוף? תנו את כספכם למקומות
נאורים יותר..." ואכן, לפעמים

בשני? כי הוא 'הרים את ידיו' ונואש
לשכנע בדיבורים. אם כן, הרמת ידיים
אינה סימן של גבורה אלא של חולשה
ותבוסה!

כשהמלאך פגע בכף ירך יעקב - זה
סימן לתבוסתו של המלאך ולנצחונו
של יעקב. נמצא אפוא שדווקא
הצליעה של יעקב, שנגרמה מן
המלאך, היא גופא סימן היכר וביטוי
לניצחון ההשקפה התורנית והנצחית
של יעקב אבינו על האידיאולוגיה
הכפרנית של הס"מ.

הזוהר הקדוש (וישלח דף קסה ע"ב) מבאר,
שידע הס"מ כי כל זמן שקולו של
יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי
מדרשות, אין לעשו שליטה עליו

של המדינה הוא בזכות לומדי התורה
 - "בְּזִמְנֵן שְׁקוּלוֹ שְׁל יַעֲקֹב מְצוּי בְּבִתֵּי
 כְּנַסְיוֹת אֵין הִידִים יְדֵי עֲשׂוֹ, וְאִם לָאוּ,
 הִידִים יְדֵי עֲשׂוֹ" (בראשית רבה סה). כל
 הברכה המצויה במדינה היא בזכותם
 של לומדי התורה. ובמקום לפעול
 להרבות את ספסלי בית המדרש, כדי
 להרבות את הזכות ואת הברכה, הם
 פועלים להמעט ולצמצם את מספר
 לומדי התורה? איזו איוולת! הרי
 בכך הם כורתים את הענף שעליו הם
 יושבים!

אבל העולה על רוחכם היו לא תהיה!
 כל כלי יוצר עליך לא יצלח. פך השמן
 הטהור יישאר בטהרתו, בשלמות,
 ללא דופי. התורה היא מעל הטבע,
 ולימוד התורה אינו תלוי במצב כלכלי.
 גם אם ימנעו תקציבים לגמרי, קול
 התורה יוסיף להישמע ברמה בבתי

בעוונותינו הרבים, מצליח היצר הרע
 לנגוע בכף ירך יעקב, בתומכי התורה,
 בעשירים, והם נותנים מהונם הרב לכל
 סוגי התרבויות החילוניות: ספורט,
 קונצרטים, בתי התיאטרון... רק לא
 להחזקת תורה.

יש זמנים קשים מאוד בשיבות
 ובכוללים. בני התורה נצרכים לתמרון,
 לחשב מאין יקנו אוכל לילדיהם,
 והעוסקים באחזקת הכוללים נאלצים
 לתמרון מהיכן יתמכו באברכים, מהיכן
 ישיגו את משכורותיהם הדלות.

לצערנו, ממשלת ישראל פועלת
 לקצץ בתקציבים של לומדי התורה
 ומשפחותיהם, היא סבורה שעל
 ידי כך היא תגרום ללומדי התורה
 לנטוש את בתי המדרש. בכך הם
 פועלים כנגד עצמם, שהרי כל הקיום

לעילוי נשמת

חיים בן אהרון ז"ל

המדרשות ובהיכלי התורה.

"וַיָּבֵא יַעֲקֹב נְשָׁאִים" (לג, יח) - "שלם בגופו, שלם בתורתו, שלם בממונו" (שבת לג ע"ב), שום דבר לא יוכל לנצח את התורה הקדושה!
פרשה זו, כאמור, נכתבה לדורות, כדי ללמדנו על המאבק המתמשך

ברוח ובגוף מול עשו הרשע, מלחמה שנמשכת "עד עלות השחר", עד ביאת המשיח, ולתת לנו את הכוחות לעמוד בניסיונות הקשים ולא ליפול.
בכל הדורות יעמדו כאלו שיילחמו נגדו, יגזרו עליו גזירות, יקצצו בתקציביו, אבל הם לא יצליחו: "וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֵל לוֹ!"

פרשה למעשה

שמו של אדם - שורש נשמתו

וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹקִים שְׁמֶךָ יַעֲקֹב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל (בראשית לה, י).

בעשה, שנאמר (בראשית יז, ה): 'וַיְהִי שְׁמֶךָ אַבְרָהָם'. ויש אומרים שעובר בלאו, שנאמר (שם): 'וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אַבְרָם'.

בגמרא (ברכות יג ע"א) אמרו, כי כל הקורא לאברהם 'אברם' - עובר

שואלת הגמרא: "אלא מעתה הקורא

אלא שאם כן, צריך לדעת את טעמו של הקב"ה, למה אצל אברהם הקפיד שלא לקוראו עוד בשם 'אברם', ואילו על השם 'יעקב' לא הקפיד?

ומפרש ה"אור החיים" הקדוש: כידוע, שמו של האדם אינו עניין חיצוני וטכני גרידא, אלא הוא קשור לשורש נפשו. על כן צריך האדם להקפיד לשמור על שמו, כפי שנקרא בברית, שהוא שם נשמתו.

והנה, אצל יעקב נתוסף בו רוח אלוקים הנקרא 'ישראל', ועל כן נוסף לו שם זה. נמצא, שהשם הראשון - 'יעקב', לא נעקר, אלא נוסף לו עוד שם על גביו - 'ישראל'. על כן, לא זו בלבד שאין מניעה לקוראו בשם 'יעקב', אלא

ליעקב יעקב הכי נמי?", שהרי אף אצל יעקב אבינו מצינו שאמר לו הקב"ה: "שָׁמָּה יַעֲקֹב לֹא יִקְרָא שְׁמֶךָ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל", וחותם הפסוק: "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל".

מתרצת הגמרא: אצל יעקב מצינו שהקב"ה בעצמו שב וקראו בשם 'יעקב', שנאמר: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְיִשְׂרָאֵל בְּמִרְאֵת הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַנָּנִי" (שם מו, ב). ואם הקב"ה אינו מקפיד, גם לנו מותר לקרוא לו בשם 'יעקב'.

אומר ה"אור החיים" הקדוש: לשם מה היה ה' צריך לומר ליעקב "שָׁמָּה יַעֲקֹב"? אלא ודאי נתכוון לומר לו בזה כי זהו השם הקבוע שלו.

ראוי לו לעקור ולבטל את שמו לגמרי, אלא יש לפניו שתי אפשרויות: אם הדבר אפשרי, על ידי שינוי קטן בשמו יקבל שם רגיל, כגון מ'אורן' ל'אהרון'. ואם אין אפשרות כזו והוא מאמץ לו שם חדש לגמרי, לא יעקור את שמו הקודם אלא ייקרא בשני שמותיו יחד - הישן והחדש.

ויש להוסיף על כך:

כאמור, שמו של אדם הוא מהותו, לכן אין לעקור את השם שקיבל האדם בברית. אולם, את השם 'אברם' קרא לו תרח, וכיון שכך, לא זו מהות נשמתו של אברהם אבינו, זה לא שייך לשורש נשמתו. עד שבא הקב"ה ואמר לו: "והיה שמך אברהם", לאמור: 'אברהם' הוא שמך האמיתי, זהו שורש נשמתך. לכן, "לא יקרא עוד את שמך אברם", שמך הקודם צריך להיעקר מן העולם.

כשאדם מתקרא בשם שאינו מהות נשמתו, זה עלול להזיק לו, כי חסר בו

אדרבה, מן הראוי שלא יעקר שם זה, כי הוא שורש נשמתו.

לעומת זאת, לאברהם לא נוסף שם חדש. שמו נותר על כנו אלא שנעשה בו שינוי למעליותא, מ'אברם' ל'אברהם'. אם כן, כאשר קוראים בשמו החדש - 'אברהם', אין בזה עקירה של עיקר שמו הראשון, כי יש בכלל אברהם - אברם. על כן מצווים אנו להקפיד לקרוא לו בתמידות אך ורק בשם 'אברהם' ולא לקרוא לו בלי השינוי שנעשה בשמו.

יש לכך השלכות גם לימינו. יש כאלה שנקראו בברית בשם מודרני מדי לטעמם, ולאחר שחזרו בתשובה הם מבקשים להחליף את שמם לשם רגיל, כמקובל אצל כשרי ישראל. מה הם עושים? עוקרים את שמם ומאמצים לעצמם שם חדש לגמרי.

אולם מדברי ה"אור החיים" הקדוש משמע שלא נכון הם עושים. שמו של אדם הוא שורש נשמתו, לכן לא

את שורש נשמתו.

רוח של קדושה ועלה במחשבתם שמו האמיתי של התינוק.

בש"ס מובאים כל מיני שמות של תנאים ואמורים שלא שיערום אבותינו. מה ההסבר לכך? ומדוע אנו לא המשכנו להשתמש בשמות הללו? יהיו כאלה שיסבירו כל מיני הסברים מלומדים כביכול, לפיהם השמות קשורים למקומות, לתקופות, לעדות וכיוצא בזה. אבל ההסבר האמיתי הוא, שכל אדם מקבל את שמו כפי שורש נשמתו.

פעם בא יהודי לפני הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל ושאלו איזה שם לקרוא לבנו הנולד. אמר לו: וכי סבורים אתם ששם הוא עניין סתמי ואקראי? בזמן ברית המילה מנצנצת באב כמין רוח הקודש והוא יודע לכוון ולקרוא את השם האמיתי של הילד, שהוא שורש נשמתו. דבר זה ניתן לאב בלבד, לא לאחרים. אם כן מה יועיל אם יבואו אחרים ויציעו כל מיני שמות?

יתר על כן, לפעמים ההורים עצמם התלבטו לגבי קריאת השם, עד שהחליטו על שם מסוים, והנה ברגע האחרון ממש, בזמן הברית, משום-מה החליטו לקרוא לו שם אחר. מה קרה? הם תולים זאת בתכונה של הססנות וקושי להחליט וכו'... אבל האמת שונה לגמרי. כל הרעיונות שעלו לפני כן לא היו שייכים לשורש נשמתו של התינוק. רק כשהגיע המועד, בשעת מעשה - נצנצה בהם

מובא בספר "שערי אורה" למקובל האלוקי רבי יוסף גיקטיליא זצ"ל, שהשם 'יעקב' יש בו עניינים גבוהים ורמים.

יצחק ורבקה זרעו את הזרע הקטן הזה - 'יעקב', ויעקב הצמיח וגידל וטיפח אותו עד ששגשג וצמח לאילן רם ונישא.

בזרע קטן יש את כל הכוח של האילן

השדה". מוטל עלינו לגדל את ה'שתילים' במסירות ובאחריות רבה. יש לעבד את האדמה, לדאוג שהשתיל יכה שורשים, ויוכל לגדול מתוך יציבות וחוסן. צריך לשמור עליו שלא ייפגע מרוחות רעות הנושבות סביבנו, להציב גדרות וחומות שיגנו על השתיל הרך מפני מזיקים ומרעין בישין.

רוחות רעות עלולות לערער את יציבותו של השתיל הרך ולגרום לו נזק עצום שאי אפשר לתקנו. כל מראה שהעין רואה - נחרת בנשמה, כל מילה שהאוזן שומעת - נחקק ונצרב בנפשותינו. הכל נקלט ונרשם, אי אפשר למחוק זאת לעולם!

אדם עמל על עצמו שנים רבות, הוא גדל ונהיה לאילן עבות. אולם לעולם אי אפשר להיות שאננים. פעם אחת הוא ישמע איזו מילה של אפיקורסות, והיא עלולה להרעיל אותו! האילן בסכנה, עמל של שנים עלול לרדת לטמיון! מילה אחת ששמע מחלחלת

- השורשים, הגזע, הענפים, העלים, וכמובן הפירות. האדם מקבל לידי זרע קטן, ותפקידו להוציא את כל הכוח שלו אל הפועל. כיצד? על ידי שיזרע את הזרע באדמה, יעבד, ידשן וישקה את האדמה, עד שהזרע ינבט ויצמיח צמח רענן. לפניו עוד דרך ארוכה עד שיזכה לראות את האילן מבלבל. עליו לטפח ולגדל את הצמח בקפדנות ובזהירות רבה, להשקות אותו כראוי, לגזום את העשבים ואת גידולי הפרא שסביבו, לשמור עליו מפני מזיקים ולדאוג להגן עליו מפגעי האקלים ומזג האוויר.

כאשר הצמח מתחיל להעמיד את גזעו, צריך לדאוג שהגדילה שלו תהיה ישרה וזקופה. אם יראה שהגזע הצעיר נוטה מעט הצידה ולא יטפל בכך בזמן, סופו שהאילן יגדל נטוי לגמרי. וכשייזכר בכך וירצה ליישרו, יתברר לו שכבר איחר את המועד.

הקב"ה שתל אותנו בעולם, כולנו שתילים ונטיעות, "כי האדם עץ

יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד נִשְׁמָה כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שְׂרִיטָתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכָל" (בראשית לב, כט), ולמרות שאף הקב"ה אמר לו "לא יקרא שְׁמָה עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל" - מכל מקום השם 'יעקב' לא נעקר. הוא עמל עליו וגידל וטיפח אותו, הוא פיאר את השם הקדוש הזה - 'יעקב', לכן יחקק שמו ויתעלה לרום המעלות.

בו ועלולה להרוס את התאים הפנימיים של נשמתו. יעקב אבינו דאג לגדל ולטפח את השתיל שלו כראוי. הוא 'דישן' אותו בתורה ובעבודת ה', השקה אותו במים טהורים של מסירות נפש לקב"ה. הוא גדל וצמח, עד ששמו נהיה שם גבוה ומרומם מאוד בקבלה. לכן, למרות שהמלאך אמר לו "לא

בשביל אותו רגע מיוחד

יעקב חזר אחר פכי השמן של חנוכה, אותו שמן קדוש טהור וזך, שלא מעורב בו שמץ פסולת. הוא חזר כדי לשמור עלינו, שלא יתערבו בנו תרבויות יון והדומות להן במהלך הדורות, ולצורך זה נלחם באישון לילה עם שרו של עשו, הבא בדמות תרבות יון, אשר חפץ להפוך את כל

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאבֶּק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלֹת הַשָּׁחַר... וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתֵּנִי (בראשית לב, כה-כו).

יעקב חזר לקחת פכים קטנים ששכח (חולין צא ע"א), וכיון שחזר - בא שרו של עשו הרשע ונלחם בו.

ישראל למתייוונים.

יסוד גדול טמון בעניין זה -

הקב"ה ברא בעולם כוח של רע, שתפקידו לפתות את האדם ולהכשילו בחטא, אך גם הס"מ עצמו יודע, שעל אף שכל מטרתו היא להצליח לשכנע אדם לעזוב את התורה והמצוות ולנטוש את האמונה בה', מכל מקום הצלחתו האמיתית היא - שהאדם יעמוד בניסיון, ולמרות כל הכוח המופעל נגדו יהיה איתן, יחזיק באמונתו ולא ירכין את ראשו.

הניסיונות בעולם נועדו כדי להראות שישנם אנשים חזקים המוכנים למסור את נפשם ונשמתם למען קיום מצוות ה' יתברך. ממסירות נפש כזאת, אפילו המלאכים הרעים מתפעלים ומיד פותחים בשיר ושבח לפני בורא עולם, וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדֵי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר (ישעיה מט, ג),

כזה ראה וקדש!

המלאך הרע ייחל וציפה לרגע שבו יעקב אבינו יתגבר עליו, יעמוד איתן וילחם כנגדו, ולא ירכין את ראשו

בהגיע עלות השחר רצה שרו של עשו לברוח. הוא ביקש: "שְׁלַחְנִי פִי עֲלֶה הַשָּׁחַר", ויעקב אומר: "לֹא אֶשְׁלַחְךָ פִּי אִם בְּרַכְתָּנִי" - תאמר שאני צודק.

אבל מדוע חשוב לך כל כך ללכת בעלות השחר? - תמה יעקב. רבותינו (חולין שם ע"ב) אומרים ששאלו יעקב: "גנב אתה, או קוביוסטוס [גונב נפשות] אתה, שמתירא מן השחר?", מדוע אתה בורח?

אמר לו: "מלאך אני, ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו". הגיע זמני לשורר לפני הקב"ה.

תמיהה גדולה עולה בעניין זה - כיצד למלאך כזה שנלחם עם יעקב אבינו, בחיר האבות, ניתנת הזכות לשורר לפני ה' יתברך?

ובכלל, מדוע בדיוק עכשיו הוא מוכרח לומר שירה? האם לא יכול היה למצוא זמן מתאים יותר?

במאבק הזה, אבל הוא ניצח אותי!
 כל מטרת הניסיונות בעולם היא אותו
 רגע מיוחד שבו יהודי מצליח להחזיק
 חזק ואינו חדל מאמונתו ומעבודת
 הבורא יתברך! כשהוא ממשיך
 להתפלל בדבקות, בלי ליפול בקשיי
 החיים, ושומר בכל כוחו על שעות
 הלימוד הקבועות שלו - גם הרע
 בעולם אומר שירה.

ליפול בחטא! וכשהצליח יעקב
 לעשות זאת, גרם גם למלאך הרע
 לשורר לפני בורא העולמים! "פִּי
 שָׁרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אַנְשִׁים וְתוֹכַל"
 (בראשית לב, כט).

הרגע הזה שבו הצליח יעקב אבינו
 לעמוד בניסיון, הוא הזמן המתאים
 למלאך לעלות למעלה ולומר שירה
 לפני ה': הנה, הצלחתי במשימת.
 נאבקתי בו, את כל כוחותיי השקעתי

כשניכרת ההשגחה

התכוון לחצות את הנחל בלילה, כדי
 להשתמט מפניו. בתחילה הוא העביר
 את כל אנשיו ואת כל אשר לו, ולאחר
 שכולם עברו - "וַיִּנָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ",
 הוא נשאר אחרון וכעת נותר לו לעבור
 ולהצטרף לכולם. אלא שבדיוק אז
 הוא נתקל במלאך של עשו אשר
 עצר אותו ונאבק עמו, כדי לעכבו

וַיִּנָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיִּאָּבֵק אִישׁ עִמּוֹ
 (בראשית לב, כה).

הרשב"ם מביא מהלך חדש בהבנת
 מעשהו של המלאך:

יעקב אבינו רצה לברוח בלילה
 ההוא בדרך אחרת ותכנן להטעות
 את עשו שלא יפגוש אותו. לכן הוא

מלהמשיך בדרכו.

מדוע המלאך עשה כן?

אומר הרשב"ם, כי הקב"ה רצה שיעקב לא יוכל לברוח מעשו, אלא אדרבה, יפגוש בעשו, ואז יווכח כיצד מתקיימת הבטחת ה' שעשו לא יפגע בו לרעה.

כשבאה צרה או סכנה לאדם, באופן טבעי הוא מנסה להימלט מפניה, כדי שלא תפגע בו. אולם הקב"ה רוצה שהוא לא יימלט מפני הסכנה, אלא אדרבה, יעמוד מולה פנים אל פנים, ואז יראה בעיניו באופן מוחשי כיצד ה' מושיעו ומחלצו מן הצרה ללא פגע.

כמה שנים לפני פרוץ מלחמת העולם

השנייה, התמנה רבי חיים זייצ'יק זצ"ל על ידי רבי אברהם יפה'ן זצ"ל, חתנו של הסבא מנובהרדוק, לעמוד בראשות ישיבת נובהרדוק שהוקמה בעיר בוטשאטש בפולין.

לאחר שפרצה המלחמה, נכבשה בוטשאטש על ידי הרוסים ובמשך תקופה המשיכה הישיבה להתקיים בתנאי מחתרת.

באותה תקופה, מדינת ליטא היתה תחת שלטון עצמאי. רבות מהישיבות ניצלו את העובדה הזאת ועברו לוילנא וסביבותיה, שם מצאו מקלט. גם רבי חיים זייצ'יק רצה לעבור לוילנא. הוא עלה על הרכבת שהובילה לוילנא, כל הקרונות היו דחוסים בפליטים והצפיפות היתה נוראית.

היה לו את בורא עולם! הוא הרגיש את בורא עולם קרוב אליו, וראה כיצד הוא אינו עוזבו לרגע.

בחסדי שמים הוא הצליח לשרוד את כל התופת האיומה. לאחר המלחמה הוא עבר לצרפת, משם לארצות הברית, ואחר כך עלה לארץ ישראל והפיץ את תורת המוסר ברוח נובהרדוק, הוא השמיע שיחות וחיבר ספרי מוסר רבים.

ומה היה סופם של נוסעי הרכבת? כולם נתפסו ונלקחו למחנות השמדה, איש מהם לא שרד.

סיפר רבי חיים זייצ'יק כי בתחילה הוא לא ידע לפרש את המאורעות. אבל אחר כך, במבט לאחור, הוא הבין היטב כמה גבר עליו חסד ה'.

במהלך הנסיעה הוא חש תחושת מחנק, והחל לזעוק: "אני רוצה לצאת, אינני יכול יותר..."

כל המבטים של האנשים סביבו הופנו לכיוונו בתימהון: אדם הבורח מן הסכנה, היעלה על הדעת שבדרכו לחוף מבטחים יעדיף לעצור בדרכו וליפול היישר אל ידיהם של הרוסים האכזריים?

אבל הוא בשלו: "תנו לי לצאת, אינני יכול להישאר!"

ואכן, בהזדמנות הראשונה השליכו אותו החוצה. הוא נתפס על ידי הרוסים, הוגלה לסיביר וחי שם בתנאים קשים מנשוא.

אבל כוחותיו הרוחניים היו חזקים,

מתי הוא מצליח לראות? "וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי" - במבט לאחור, כאשר מתבררים לו הדברים, אז הוא מקבל את התמונה השלמה ורואה את חסדי ה' הגדולים.

וכך אומר ה"חתם סופר" זצ"ל על הפסוק "וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ" (שמות לג, כג). בתחילה אדם לא יכול לראות את יד ההשגחה ואת חסדי ה' עליו - "וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ".

לא מדובשך ולא מעוקצך

אומר לו יעקב: לא תודה רבה, "לָמָּה זֶה אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי", אין לי צורך ב"עזרתך" ... וכפי שאומרים לדבורה: לא מדובשך ולא עוקצך! (תנחומא בלק

סימן 10).

וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֲצִיגָה נָא עִמָּךְ מִן הָעַם יֵאָשֶׁר אֶתִּי וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶה אֲמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי (בראשית לג, טו).

עשו מציע ליעקב, שישלח אליו את בניו ובנותיו, והוא כבר ילמדם שפות, מלאכות, ושאר מיני מקצועות.

לרפואת והצלחת

רחל רוהאם בת נרקיס

רמז למלחמת יום הכיפורים

שעזב את המלחמה עם יעקב ודיבר להיפך, 'נסָעָה וְנִלְכָּה' בעולם, בשיתוף והשוואה, 'וְאֵלֶּכָּה לְנִגְדָּךְ' לעזרתך לשמור אותך. וכל זה אינו אומר מאהבה אלא משנאה, שחשב שבזה יוכל לקלקל דרכיו של יעקב ח"ו ואז יגבר עליו ויהיה לו תקומה בעולם".

פלאי פלאות! לא נפלה מדברי קודשו מילה אחת ארצה!

ואז, אומר הבן איש חי "וידפקום המקטגים יום אחד ומתו כל הצאן. אמר 'יום אָחַד' על יום הכיפורים. יום אדיר בשנה, הס קטגור שאפילו הקטגור לא יכול ביום הכיפורים, שאין לו רשות לשטן לקטרג. ותהיה כל כך קלקול בעם ישראל, שאפילו אותו היום שאין השטן שולט בו, ידפקום מרוב קלקול המעשים".

בדבריו אלו צפה הבן איש חי את מלחמת יום הכיפורים, שבעים שנה

קודם שפרצה!

אֲדַנִּי יֵדַע כִּי הִילָדִים רַפִּים וְהִצָּאן וְהַפָּקָר עֲלוֹת עָלַי וְדִפְקוּם יוֹם אָחַד וְמֵתוּ כָּל הַצָּאן (בראשית לג, יג).

אימתי יהיה היום הזה, שאליו התכוון יעקב באומרו "וְדִפְקוּם יוֹם אָחַד וְמֵתוּ כָּל הַצָּאן"?

ה"בן איש חי" אומר דבר מפעים, פלאי פלאות.

הוא מתאר כיצד באחרית הימים תשתנה הדעת, קליפת אדום תתחזק, וכשם שעשו בשעתו הציע ליעקב אחדות ושיתוף פעולה - 'נסָעָה וְנִלְכָּה וְאֵלֶּכָּה לְנִגְדָּךְ' (בראשית לג, יב), כמו כן באחרית הימים יתנו בני עשו לישראל חרות והשוואה בשררה ובקנייני נחלת ארץ, אולם הכל למען מטרה אחת, "כדי שעל ידי כן ילמדו ממעשיהם ויעזבו תורה ומצוות. ובעונותינו הרבים זאת העצה עלתה בידם במקצת.

"וזאת היא עצתו האחרונה של עשו

לשיעורים, הוא היה עם ראש מורם ואמר, "מה אתם הדתיים תלמדו אותי שם".

ביום שבת ניגשתי אליו ואמרתי לו תבוא היום לשיעור יהיה נושא שיעניין אותך.

מה יעניין אותי?

"אני אדבר על מלחמת יום הכיפורים, מעניין?"

בטח מעניין! אני צלחתי את התעלה וכו'..

הראיתי לו את הבן איש חי על מלחמת יוה"כ, הוא התחזק מאוד איך שהבן איש חי ניבא את המלחמה לפני שישיים שנה ויותר.

הוא התחזק מאוד וקיבל עליו תשובה שלמה, הוא היה מגיע לשיעורים בישיבה. ע"ה, הוא נפטר אחרי כארבע עשרה שנה לאחר הסמינר.

ומכל מקום, היה זה נס גדול שהמלחמה פרצה ביום כיפור, ולא עשרה ימים קודם לכן - בראש השנה. סוף כל סוף, ביום הכיפורים עם ישראל לא יוצא לבילויים ולטיוולים, כך שקל יותר היה לגייס את כולם ביום אחד, ומה גם שרבים מהם היו בבתי הכנסת ועמדה להם זכות זו להצליח במלחמה.

פעם אחת הייתי בסמינר במשך כמה ימים, והיה שם יהודי בשם יעקב קולט הוא צלח את התעלה ביום הכיפורים יחד עם אריאל שרון ביחידה מאה ואחד, שניהם נפצעו מנשק האוייב במלחמה אך הצליחו לצלוח את התעלה.

הוא היה רחוק משמירת תורה ומצוות אך אשתו מאוד רצתה לבוא לסמינר, הוא הסכים לבוא אך לא נכנס

לא למדתי ממעשיו

לבן היה אדם רשע מרושע, הורג נפשות ועושה מהן תרפים. כל כולו מלא עבירות, עד כדי כך שלא ידעו איך לקרוא לו, הרי כולו שחור משחור מרוב עבירות, ולכן כינו אותו בלשון סגי נהור בשם 'לבן', כפי שלהבדיל קוראים לאדם עיוור שאינו יכול לראות כלום בשם 'סגי נהור'...

ועם כל זאת, יעקב עמד איתו, לא זו מדתו והמשיך לעבוד את ה' בכל כוחו, כפי שהעיד על עצמו ואמר: "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי!"

הכיצד?

נראה לבאר, שכל עוד מתפעל האדם מזולתו וחושב כי הוא אדם גדול וחשוב - הוא עלול ללמוד ממעשיו, אך אם השני אינו נחשב בעיניו לכלום - שוב אינו מתפעל ממנו ולא נדבק ממעשיו.

וַיֵּצֵא אֶתְכֶם לְאָמֹר כֹּה תֹאמְרוּן לְאֲדָנָי לְעֵשׂוֹ כֹּה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב עִם לְבָן גְּרָתִי וְאַחַר עַד עָתָה (בראשית לב, ה).

פירש רש"י: "גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים".

השאלה הנשאלת היא, כיצד חברתו של לבן הרשע ובניו לא השפיעה לרעה על יעקב אבינו, הרי כבר אמרו חז"ל: "אוי לרשע ואוי לשכנו" (סוכה נו ע"ב), וכתב הרמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"א) כי "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו ונוהג כמנהג אנשי מדינתו", ואם כן, מה נתן ליעקב אבינו את הכוח להישאר נאמן לדתו, להתחתן, להביא שנים-עשר שבטים קדושים, מבלי שאביו ואמו היו לידו וסייעו לו, בלי אחים ודודים, בעת שחמיו הרשע רודף אותו ומרמהו פעם אחר פעם?

הברית בתקופה בה היה מצוי רק חלב עכו"ם.

באותה עת נמצאו מספר רבנים גדולים שהקלו בדבר וטענו שכיון שבזמננו אין חולבים בהמות טמאות, ניתן לשתות חלב עכו"ם ללא חשש. אבל רבי אלחנן החמיר על עצמו ונמנע מלשתות חלב בכל עת שהותו באמריקה.

ביומו הראשון בארצות הברית, הגיע אליו בעל בית המלון וכיבדו בכוס קפה עם חלב. רבי אלחנן סירב ליטול את כוס הקפה באומרו כי אינו שותה חלב עכו"ם, וכך נאלץ בעל המלון להביא לו כוס תה.

ביום השני הגיע בעל בית המלון בשנית והציע לרבי אלחנן כוס קפה עם חלב. רבי אלחנן דחה את הכוס ואמר לבעל המלון בתמיהה: "מדוע

והנה יעקב אבינו העיד על לבן ואמר: "עם לָבָן גִּרְתִּי וְאַחַר עַד עָתָה. וַיְהִי לִי שׂוֹר וַחֲמוֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה", כלומר, לבן עצמו היה חשוב בעיניי כמו שור וחמור, עבד ושפחה, ולכן לא למדתי ממעשיו!

בשולחן ערוך אורח חיים, בהלכה הראשונה, כותב הרמ"א: "ולא יבוש מפני המלעיגים עליו בעבודת ה'".

אחד הדברים שיכולים להבטיח לאדם את קיום המצוות והעמידה האיתנה בדרך ה' - לא להתבייש מפני המלעיגים, אלא אדרבה, לקיים בעצמו: "וַיִּגְבֶּה לְבוֹ פְּדֻרְגִי ה'" (דברי הימים ב יז, ו), ועל ידי כן לא יושפע כלל מסביבתו הרעה.

רבי אלחנן זוסרמן הי"ד, בעל ה"קובץ שיעורים", ביקר בארצות

העכו"ם, לכן הבאתי לרב קפה עם חלב!"

בדומה לכך, לבן היה בטוח כי יעקב אבינו יתאזרח בחרן ויהפוך לתושב מן המניין הנוהג כמנהג המדינה ומרמה את הבריות.

אולם יעקב אבינו הגן על עצמו בהגנה מיוחדת, כאשר בז ללבן וסביבתו והתייחס אליהם כ"שור וְחֲמֹר צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה", ועל ידי כך לא נדבק ממידותיהם הרעות ומעשיהם השליליים.

אתה מגייש לי קפה עם חלב, הרי כבר ציינתי בפניך כי איני שותה חלב עכו"ם?!"

"וכי הרב עוד לא התרגל...?"
התפלא בעל המלון, "חשבת שרק ביום הראשון הרב יקפיד על כך, אבל לאחר מכן הוא כבר יתאזרח במקום וינהג כמנהג המדינה... כולם נוהגים כך, אין מה לעשות. בדרך כלל לוקח יום יומיים להשלים עם המציאות ולהבין שזה מה שיש, אך לבסוף כולם כאן שותים מחלב

חנוך לנער

האדם שואף שילדיו יהיו טובים, בעוד שהוא נותר כמו שהיה

יעקב? אלא, על שם יציאתה נקראת בת לאה, שאף היא יצאנית היתה, שנאמר: 'וַתֵּצֵא לְאָה לְקַרְאָתוֹ' (בראשית ל, טז).

וַתֵּצֵא דִינָה בַת לְאָה אֲשֶׁר יְלָדָה לְיַעֲקֹב לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ (בראשית לד, א).
רש"י במקום מביא את דברי חז"ל במדרש: "דינה בת לאה - ולא בת

כולה לשם שמים, כפי שאמרו חז"ל (בראשית רבה עב, ה): "אמר רבי אבהו: צפה הקב"ה שלא היתה כוונתה אלא לשם שמים, להעמיד שבטים". כיצד, אם כן, ניתן לדמות את יציאתה של דינה ליציאתה של לאה.

אמר על כך מורי ורבי, הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל, כי הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה. אכן, יצאה לאה לשם שמים, אבל בחז"ל מוצאים שהיא התקשטה מעט יותר מן הראוי. אלו דברים שקשה לאומרם, ועם כל זאת, אומרים חז"ל כי באותה תוספת של קישוט שקישטה עצמה, היה פגם כלשהו, שהתוצאה ממנו היתה יציאתה של דינה שגרמה לכך שנלקחה בכוח לבית שכם בן חמור.

רואים אנו עד כמה משפיע לדורות פגם בנפש. בדרך כלל רגילים אנו

הפסוק מספר כי דינה יצאה לראות בבנות הארץ. הרי דינה אינה מצווה בתלמוד תורה, ואם כן לכאורה לא היתה בעיה כאשר יצאה מהבית. עם זאת, רואים אנו כי יציאה זו גרמה לדבר נורא ואיום - שכם בן חמור לקחה. הסיבה לכך - אומרים חז"ל - היתה יציאתה, ומה גרם לה לצאת? היותה 'בת לאה', שגם אצלה מצאנו שיצאה - "וַתֵּצֵא לְאָה לְקָרְאֹתוֹ".

ברם, ההשוואה בין לאה לדינה טעונה הסבר. הרי לאה אמנו היתה צדיקה מופלאה. חז"ל אומרים שכאשר זכתה להינשא ליעקב, היא שאפה לבנות את בית ישראל, ומה שנאמר "וַתֵּצֵא לְאָה לְקָרְאֹתוֹ" פירושו שיצאה לקראת יעקב אבינו כדי להקים שבט בישראל, ואכן זכתה ונולד לה יששכר. הרי שהיתה זו 'יציאה' שכל

להצלחת
שלמה בן אסתר

מוקשים' ועלולה להזיק.

המשגיח של ישיבת פוניבז', היה הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, שהגיע לארץ מאנגליה, ומדי פעם היה שב אל תלמידיו שם. פעם שאלו המשגיח, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, האם כל היציאות הללו אינן מפריעות לו, והשיב הרב דסלר, כי לדידו אין כל הבדל אם הוא יושב במטוס או יושב בבית המדרש, בשני המקומות הללו הוא לומד אותו דבר.

אכן, רק גדולי עולם יכולים להעיד כך על עצמם, אבל אצל אדם מן השורה, יציאה כזו היא מסוכנת, כי מה שהוא עלול לראות בדרך - מסוכן לנפשו.

זו עבודה קשה ביותר, להישאר באותה דרגה רוחנית בכל מקום בו נמצאים, אבל מי שזוכה לעמוד בכך, מתעלה ברוחניות ומנחיל זאת גם לדורות הבאים.

לראות תורשה בדברים גשמיים, אבל התורשה האמיתית העוברת לילדים, היא בדברים רוחניים.

כל אחד שואף שילדיו יהיו צדיקים, אבל לשם כך עליו לתקן את עצמו תחילה. האדם משקר את עצמו, כאשר הוא שואף שילדיו יהיו טובים, בעוד שהוא נותר כמו שהיה, בלי לשפר את עצמו. בנוגע למחלות גופניות מקובל לומר שרק מחלות קשות עוברות בתורשה, אבל במחלות נפש, אפילו עיוות קטן ביותר, כבר עובר הלאה. כמו 'זבובי מוות', שזבוב אחד בכוחו לאבד חבית גדולה של יין.

וכיצד צריך האדם לתקן את עצמו?

הדבר העיקרי הוא - להיזהר מאוד מכל יציאה מחוץ לגדרים שעליו לגדור את עצמו. יציאה כזו, היא יציאה ל'שדה

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ- 10,555,000 שעות של לימוד תורה בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים 02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים | טל: 5000455 - 02 | פקס: 5000502 - 02 | orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות
ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ריקאם הי"ו,
ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,
אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,
התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת:
מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,
תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'ומה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,
מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל, אילן בן מוזל ז"ל,
יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.